Dosarul nr. 3-169/24 (2-24128006-02-3-11112024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
HOTĂRÎRE
În numele legii

13 noiembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore și Bostan Angela

Examinînd, în procedură scrisă, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Prim-ministrul Dorin Recean privind a anularea Hotîrîrii CEC nr. 3204 din 08 noiembrie 2024; constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului, dl Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024; obligarea Comisiei Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul, dl Dorin Recean, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu,

A C O N S T A T A T :

Obiectul acţiunii, circumstanţele cauzei.

La data de 11 noiembrie 2024, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" a depus acțiune în contencios administrativ electoral împotriva Comisiei Electorale Centrale prin care a solicitat:

- anularea Hotîrîrii CEC nr. 3204 din 08 noiembrie 2024;

- constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului, dl Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024;

- obligarea Comisiei Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul, dl Dorin Recean, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu.

În motivarea acțiunii a indicat că, în ziua celui de al doilea tur de scrutin pentru alegeri prezidențiale din 3 noiembrie, au fost identificate acțiuni ale Prim-ministrului, Dorin Recean, care au avut impact asupra procesului electoral.

Calificând acestea acțiuni drept manipulatorii și cu elemente de agitație electorală a fost depusă o sesizare la Comisia Electorală Centrală înregistrată cu nr. CEC-18072 din 6.11.2024, prin care s-a solicitat:

- constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în favoarea dnei Maia Sandu.

- a reflecta acțiunele Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în raportul cu privire la rezultatele alegerilor prezidențiale.

În urma examinării sesizării depuse, CEC prin hotărârea nr. 3204 din 08.11.2024 a rerspins ca neîntenieiată sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova.

Reclamantul nu este de acord cu soluția adoptată, subliniind că, în fapt, în ziua celui de al doilea tur de scrutin, din 3 noiembrie, Prim-ministrul, dl Dorin Recean, pe pagina sa de profil facebook, utilizată în cadrul exercitării mandatului de demnitar a postat următorul mesaj:

„Are loc un atac din partea grupărilor criminale. Este important să ne mobilizăm la vot! Doar votul poate învinge frauda electorală. Ieșiți la vot! ”

La fel, Prim-ministrul a mai intervenit cu un mesaj, care a fost diseminat chiar de postul public de televiziune „Moldova1”, cu următorul conținut:

„ Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare. ”

Guvernul este pregătit să facă față încercărilor de destabilizare și colaborează strîns cu autoritățile din fiecare țară unde există secții de votare pentru a asigura siguranța votului și a alegătorilor, a declarat prim-ministrul

Dorin Recean într-o postare pe rețelele de socializare, după ce în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă.

„După cum am și prevăzut, atacurile continuă. Hoților le este frică de voi, de aceea au pus la cale, în câteva secții de votare din străinătate, alerte false cu bombă ”

„Fiecare vot contează. Vă mulțumim pentru mobilizarea excepțională și continuați să votați! ”

Astfel, consider reclamantul că prim-ministrul prin intervențiile sale a intenționat să provoace panică între alegători, or, mesajele precum - *„Are loc un atac din partea grupărilor criminale”, „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare”* — au caracter manipulatoriu și crează impresia precum se pregătesc tentative de destabilizări în masă.

Această concluzie nu este una subiectiveă, ci este redată chiar ca comentariu la postarea premierului, ca exemplu:

„ Владислав Мазур

Ieşim şi în stradă dacă e nevoie .

Otomanul nu trece, fraţilor !!? ”

Astfel, mesajele menționate, care, pe de o parte, disiminează panică, pe de altă parte, îndeamnă că „trebuie să ieșim la vot”, fiindcă doar așa pot fi învinși „hoții”, care din materialele electorale răspândide de PAS - este al doilea candidat din al doilea tur de scrutin, au avut un impact asupra alegătorilor, fiind impusă ideea că societatea este în pericol, iar unica scăpare este votarea candidaturii Maia Sandu.

În astfel de circumstanțe reclamantul concluzionează că mesajul diseminat este implicit electoral și de promovarea a unui candidat din turul doi de scrutin, având în vedere că în mesaje se face referire la „hoți” și „grupare criminal” în acest context, făcînd referire la pliantul electoral a candidatei Maia Sandu, desemenată de PAS, prin care a diseminat următoarea informație:

„ STOIANOGLO - UN OM SLAB, UN OM CONTROLAT

CE PUTEM PIERDE DACĂ BANDITII REVIN LA PUTERE:

Banditii fugari vor profita de un preşedinte slab ca să revină, să pună mâna pe țară, să se răzbune pe toți care le stau în cale şi să facă haos.

Banditii vor vinde Moldova cui dă mai mult şi vor pune țara noastră pe tavă pentru războiul Rusiei în Ucraina.

Este în pericol circulația liberă a cetățenilor noştri în țările europene, iar tinerii o să fugă din țară.

Riscăm să se închidă piața europeană pentru produsele noastre și să nu avem unde exporta.

Stoianoglo nu va fi respectat nici în Vest, nici în Est.

Moldova nu va primi ajutor financiar din partea Uniunii Europene, adică nu vor fi suficienți bani pentru infrastructură, majorări de pensii și salarii.

DOAR PRIN VOT PUTEM PREVENI ACEST DEZASTRU!

NU LĂSA BANDIȚII SĂ-ȚI FURE VOTUL ȘI VIITORUL!

NU LĂSA BANDIȚII SĂ-ȚI FURE VOTUL ȘI VIITORUL!

Pentru a nu pierde ce avem, trebuie să votăm cu toții pe 3 noiembrie!

Salvăm Moldova!"

La fel, pe pliant fiind inserate specificațiile privind transparența acesteia:

„Publicitate electorală. Scrutin electoral: Alegeri prezidențiale. PP Acțiune și Solidaritate. Achitat conform contului nr. 32615 din 22.10.2024. Tiraj: 140.000 ex. Tipărit la tipografia SimbolN.P. " SRL"

Astfel, în opinia reclamantului se observă că concurentul electoral PAS în campania electorală acuză oponentul său că este omul hoților, bandiților și nu trebuie să „lăsăm bandiții să fure voturile", prin urmare concluzia Comisiei precum acestea acțiuni nu au tentă electorală și de a determina alegătorii să voteze un concurent anumit - evident Maia Sandu, este neîntemeiată.

În drept reclamantul a făcut trimitere la noțiunea de agitație electorală din art. 1 Cod electoral, precum și a citat prevederile art. 2, 7, 70 Cod electoral.

<u>Expunerile pîrîtului asupra aspectelor de drept și de fapt ale contestației electorale;</u>

Prin referința depusă, autoritatea publică pârâtă - Comisia Electorală Centrală a menționat că, acțiunea formulată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" este una inadmisibilă, întrucât, în principal, nu îndeplinește criteriile de admisibilitate, iar, în mod secundar, este neîntemeiată.

Indică autoritatea publică pîrîtă că, în conformitate cu art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17. Iar potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită dc lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Astfel, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, este necesar ca reclamantul să indice în mod clar care anume drept. În sensul Codului administrativ, este

afectat de activitatca administrativă contestată, în cazul de față, domnul Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, nu a adus dovezi sau argumente care să susțină existența unui drept vătămat prin activitatea administrativă a Comisiei, nefiind demonstrată afectarea directă a unui drept sau a unei libertăți protejate prin lege.

Deci, existența dreptului vătămat în contencios administrativ este precondiționată de activitatea neconformă administrativă a autorității publice.

Respectiv, menționează autoritatea pîrîtă că domnul Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiști lor din Republica Moldova”, a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare, înregistrată sub nr. CEC-7/18072 din 6 noiembric 2024, prin care invocă pretinse încălcări ale legislației electorale de către domnul Dorin Recean, prim-ministrul Republicii Moldova.

În sesizare se invocă pretinse abateri identificate în ziua celui de-al doilca tur de scrutin prezidențial, din data dc 3 noiembrie, referitoare la declarațiile prim-ministrului Dorin Recean. Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” arată că prin mesajele publicate pe contul de Facebook și transmise de televiziunea publică „Moldova 1”, prim-ministrul ar fi creat o stare de îngrijorare în rândul cetățenilor, sugerând riscuri de destabilizare și îndemnând la mobilizare. Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” consideră că aceste mesaje au caracter electoral, influențând indirect opțiunile de vot ale alegătorilor și depășind cadrul permis de Codul electoral.

Mai arată Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” că prim-ministru, Dorin Recean, pe pagina sa de pe portalul www.facebook.com, utilizată în cadrul exercitării mandatului de demnitar, a postat următorul mesaj. *„Are loc un atac din partea grupărilor criminale. Este important să ne mobilizăm la vot! Doar votul poate învinge frauda electorală. Ieșiți la vot!”* .

La fel, menționează că prim-ministrul a intervenit cu un mesaj, diseminat chiar de postul public de Televiziune „Moldova 1” în ziua votării, cu următorul conținut:

„Prim-ministrul Dorin Recean: „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare. Guvernul este pregătit să facă față încercărilor de destabilizare și colaborează strâns cu autoritățile din fiecare țară unde există secții de votare pentru a asigura siguranța votului și a alegătorilor, a declarat prim-ministrul Dorin Recean într-o postare pe rețelele de socializare, după ce

în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă.

„După cum am și prevăzut, atacurile continuă. Hoților le este frică de voi, de aceea au pus la cale, în cîteva secții de votare din străinătate, alerte false cu bomhă", a declarat Recean. Totodată, premierul le-a mulțumit alegătorilor din diasporă pentru mobilizare. „Fiecare vot contează. Vă mulțumim pentru mobilizarea excepțională și continuați să votați!", a menționat Recean. "

Astfel, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" consideră că prim-ministrul, prin intervențiile sale, a intenționat să provoace panică în rândul alegătorilor, întrucât mesajele, precum: *„A avut loc un atac din partea grupărilor criminale"* și *„Guvernul a fost pregătit pentru încercări de destabilizare"*, sunt de natură manipulatorie și au creat impresia că se pregăteau acțiuni de destabilizare în masă.

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" consideră că această concluzie a sa nu este una subiectivă, ci este redată chiar de un comentariu la postarea premierului, ca exemplu:

„*Владислав Мазур - Ieșim și în stradă dacă e nevoie. Otomanul nu trece, fraților !!?*"

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" a susținut că mesajele menționate, pe de o parte, diseminează panică, iar pe de altă parte, reprezintă un îndemn: „trebuie să ieșim la vot", fiindcă doar așa pot fi învinși „hoții", aceste materiale având un impact asupra alegătorilor, fiind indusă ideea că societatea este în pericol, iar unica scăpare este votarea candidaturii Maiei Sandu.

În acest sens, Comisia a precizat că, în conformitate cu art.1 din Codul electoral nr. 325/2022, Comisia Electorală Centrală este autoritatc publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Indică autoritatea publică că, potrivit art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, prin agitație electorală se înțeleg apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintrc opțiunile la referendum.

În acclași timp, potrivit art. 70 alin. (1) din același cod, cetățenii Rcpublicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass- mediei, prin expunerea dc afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare. Potrivit alin. (12) al aceluiași articol, agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

Având în vedere sesizarea înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova", Comisia Electorală Centrală subliniază că, potrivit Codului electoral nr. 325/2022, autoritățile publice au dreptul de a difuza informații de interes public și de a transmite mesaje politice, iar libertatea de exprimare a autorităților nu poate fi limitată nejustificat, atâta timp cât mesajele difuzate respectă principiile democratice și nu depășesc granițele stabilite pentru protejarea intereselor publice.

Totodată, menționează că, libertatea de expunere a informației trebuie interpretată prin prisma faptului că această libertate permite discutarea deschisă a subiectelor politice, dar nu se poate traduce printr- un îndemn explicit de a vota pentru un anumit candidat sau concurent electoral, în afara cadrului campaniei stabilite legal.

Din analiza postării domnului prim-ministru, Dorin Recean, anexate la sesizare, Comisia Electorală Centrală a statuat că, din conținutul acesteia nu rezultă o recomandare clară de a susține un anumit concurent electoral. Iar în lipsa unui îndemn direct, postarea se poate încadra în categoria informărilor de interes general, fără a reprezenta o formă de agitație electorală propriu-zisă, potrivit art. 70 alin. (1)-(14) din Codul electoral.

Astfel, ținînd cont de faptul că nu există o promovare clară sau un îndemn direct de vot în favoarea unui candidat specific, iar mesajul comunicat de autorități se rezumă la elemente considerate relevante, acestea acționează în deplin acord cu limitele atribuțiilor lor legale.

Totodată, autoritatea pîrîtă a subliniat că, în ceea ce privește pretinsele încălcări invocate în textul sesizării, în conformitate cu prevedcrile art. 96 din Codul electoral nr. 325/2022, orice pretenție formulată trebuie susținută prin probe corespunzătoare. Conform normelor legale, probele prezentate trebuie să fie admisibile și să existe o legătură cauzală clară între faptele descrise și

situația care a avut loc. În acest sens, doar capturile de ecran cu unele comentarii la postările de pe rețeaua www.facebook.com. fără o încadrare precisă a acestora în contextul circumstanțelor de fapt și de drept, nu este suficientă pentru a demonstra existența unei încălcări.

Pentru ca probele să fie valabile, este necesar ca acestea să fie prezentate într-un mod structurat și detaliat. Fiecare probă trebuie sa fie corelată cu aspectele specifice ale cazului, indicând persoana care a colectat proba, precum și relevanța probelor în acest sens. Simplificarea excesivă a informațiilor, prin combinarea tuturor elementelor probatorii într-un singur ansamblu neorganizat, nu permite stabilirea unei corelații logice între probă și pretinsa faptă.

De asemenea a menționat că probele trebuie să fie concludente și să ofere o bază factuală solidă pentru orice afirmație sau concluzie juridică. Orice informație colectată trebuie să fie evaluată prin prisma relevanței sale și a capacității de a susține în mod direct acuzațiile formulate. În lipsa acestor elemente, probele prezentate riscă să fic considerate nesemnificative din punct de vedere juridic, deoarece nu permit o apreciere obiectivă a faptelor în cauză.

Consideră Comisia Electorală Centrală că informațiile care au fost prezentate nu au fost suficiente pentru a fundamenta existența unei încălcări conform Codului electoral nr. 325/2022 și nu îndeplinesc cerințele legale pentru a fi considerate ca având valoare probatorie.

Astfel, în baza aspectelor invocate de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, constată că acțiunea depusă în instanță este inadmisibilă, întrucât nu sunt prezentate dovezi care să ateste încălcarea unui drept sau libertate protejată de lege în sensul Codului administrativ, iar acțiunile contestate ale prim-ministrului Dorin Recean nu depășesc cadrul legal prevăzut de competențele funcționale ale acestuia.

Totodată, Comisia Electorală Centrală a atenționat asupra faptului că reclamantul a anexat la prezenta acțiune un pliant al doamnei Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republ icii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, care nu a fost ohiect al sesizării nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 și nu a fost anexat nici ca probă suplimentară la sesizare.

Or, în cadrul contenciosului administrativ, regulile procedurale impun ca probele să fie atașate sesizării inițiale, iar temeiurile invocate să fie expuse clar, în așa fel încât autoritatea să poată examina corect și în limitele competenței aspectele sesizate. Adăugarea ulterioară a unor elemente probatorii care

sugerează ipoteze sau aluzii neincluse în textul inițial al sesizării nu este permisă și contravine principiilor fundamentale ale procedurii administrative.

În acest context, în opinia autorității pîrîte, includerea acestui element în acțiune este nejustificată și inadmisibilă, întrucât excede obiectul inițial al sesizării.

Prin urmare, Comisia Electorală Centrală menționează că a acționat în conformitate cu întregul cadru normativ aplicabil, respectând cu strictețe procedurile stabilite de lege. Reclamantul, pe de altă parte, nu reușește să demonstreze atingerea vreunui drept prevăzut de lege în aria de competență a Comisiei, ceea ce demonstrează o inadvertență fundamentală în formularea pretențiilor sale.

Subsidiar indică că reclamantul în formularea acțiunii nu a adus argumente plauzibile în susținerea punctului său de vedere sau argumente motivate cu privire la caracterul potențial arbitrar al acțiunilor Comisiei.

Simpla trimitere la un lext de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Comisia Electorală Centrală, nu echivalează cu un argument.

Având în vedere circumstanțele menționate mai sus și în temeiul articolelor indicate în referință, solicită Comisia Electorală Centrală declararea prezentei acțiuni drept inadmisibile, iar în cazul trecerii testului de admisibilitate, respingerea acțiunii ca fiind nefondată și neîntemeiată.

<u>Aspecte procesuale relevante speței:</u>

Potrivit art. 218 Cod administrativ, examinarea şi soluţionarea în fond a acţiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepţii:

a) examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ are loc în şedinţă publică, iar în cazuri de excepţie stabilite de lege – în şedinţă închisă. Participanţii la proces se citează; în citaţie se comunică locul, data şi ora şedinţei. **Dacă participanţii la proces convin de comun acord, examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă.**

La caz, atît reclamantul Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” cît și autoritatea publică pîrîtă Comisia Electorală Centrală prin cereri scrise au solicitat examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ în procedură scrisă.

Prin urmare, Completul judiciar a dispus examinarea prezentei cauze în procedură scrisă, pornind de la aplicarea art. 218 lit.a) Cod administrativ.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie2024 a fost atras în proces în calitate de terț Prim ministrul Dorin Recean.

Motivele hotărîrii:

La caz, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" este admisibilă dar neîntemeiată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare de Completul judiciar specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii:

Potrivit art. 2 alin. (2) Cod administrativ, (2) Anumite aspecte ce ţin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară şi nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit art. 3 Cod administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinîndu-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Potrivit art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

Potrivit art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În temeiul art. 10 și art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, Hotărîrea CEC „cu privire la sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 – constituie un act administrativ individual defavorabil reclamantului, prin aceasta fiind respinsă sesizarea depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Potrivit art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) Cod administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Din interpretarea logico-juridică a normelor pre citate, rezultă că unul din elementele definitorii ale acţiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative, or, acțiunea în contencios administrativ trebuie să urmărească revendicarea unui drept subiectiv vătămat.

În conținutul acțiunii depuse, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a invocat că având în vedere statutul de concurent electoral al reclamantului în scrutinul prezidențial, organizarea alegerilor conform standardelor naționale și internaționale este o așteptare esențială la care are dreptul. La fel, în dependență de îndeplinirea acestor obligații pozitive ale Comisiei Electorale Centrale depinde și rezultatul scrutinului. Deasemenea a menționat că, constatarea caracterului electoral și, respectiv, efectuarea agitației electorale în ziua votării, precum și reflectarea acestui fapt în raportul privind rezultatele alegerilor - este crucial de important, or, doar în astfel de

circusmtanțe Curtea Constituțională ar putca oferi o apreciere obiectivă a modului de organizare a alegerilor, având în vedere că mesajele în cauză nu au fost diseminate de un cetățean simplu, dar de Prim-ministru pe pagina utilizată în comunicări oficiale și încă preluat de televizune publică cu acoperire națională.

Potrivit art. 206 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

La caz, reieșind din obiectul acțiunii se atestă că reclamantul a formulat o acțiune în obligare, or, prin sesizarea depusă la Comisia Electorală Centrală a solicitat constatarea caracterului de agitație al mesajelor prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în favoarea doamnei Maia Sandu; a reflecta acțiunile prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în raportul cu privire la rezultatele alegerilor prezidențiale.

Potrivit art. 191 alin. (3) Cod administrativ, Curtea de apel Chişinău soluţionează în primă instanţă acţiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Naţională a Moldovei, precum şi acţiunile în contencios administrativ atribuite în competenţa sa **prin Codul electoral**.

Potrivit art. 98 Cod electoral, (1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanţele de judecată competente examinează acţiunile în domeniul electoral după cum urmează:

2) Curtea de Apel Chişinău soluţionează în primă instanţă:

a) contestaţiile împotriva acţiunilor/inacţiunilor şi a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale;

Potrivit art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, **dacă legea nu prevede altfel**.

Potrivit art. 95 alin. (1) și (8) din Codul electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestaţiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârşită acţiunea, a fost identificată inacţiunea sau a fost adoptată hotărârea. (8) Înaintarea acţiunilor în contencios administrativ, precum şi exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătoreşti se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că acțiunea înaintată de

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” întrunește condițiile de admisibilitate.

Totodată, Completul judiciar reține că, Hotărîrea CEC „cu privire la sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” nr. 3204 a fost adoptată la 8 noiembrie 2024 .

Reclamantul a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune la data de 11 noiembrie 2024, adică cu respectarea termenului legal.

Totodată se atestă că, reclamantul a prezentat dovada achitării taxei de timbru în sumă de 200 lei în conformitate cu prevederile art. 2 al Legea taxei de stat, nr. 213 din 31.07.2023.

Analiza fondului acțiunii în contencios administrativ;

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: **respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).**

Conform art. 225 Cod administrativ, (1) Instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) şi-a exercitat dreptul discreţionar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar;

d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Cu raportare la fondul litigiului electoral dedus judecății, Completul judiciar reține următoarele prevederi legale:

Codul electoral al Republicii Moldova:

Articolul 1. Noţiuni generale

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noţiuni generale:

agitaţie electorală – apeluri, declaraţii, precum şi acţiuni de difuzare a informaţiei care au scopul de a-i determina pe alegători să îşi dea votul pentru unii sau pentru alţi concurenţi electorali sau pentru una dintre opţiunile la referendum.

Articolul 7. Vot liber exprimat

Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum şi pentru a-l împiedica să-şi exprime voinţa în mod independent.

Articolul 18. Misiunea Comisiei Electorale Centrale

Misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condiţiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetăţenii Republicii Moldova a dreptului constituţional de a alege şi de a fi aleşi în cadrul unor alegeri libere şi corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislaţiei cu privire la finanţarea partidelor politice şi a campaniilor electorale.

Articolul 27. Atribuţiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală

În perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuţii:

a) supraveghează executarea prevederilor prezentului cod şi ale altor acte normative care conţin dispoziţii referitoare la desfăşurarea alegerilor;

Articolul 70. Agitaţia electorală

(1) Cetăţenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidaţii şi persoanele de încredere ale candidaţilor au dreptul de a supune discuţiilor libere şi sub toate aspectele programele electorale ale concurenţilor electorali, calităţile politice, profesionale şi personale ale candidaţilor, precum şi de a face agitaţie electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afişe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

(2) Exerciţiul acestui drept poate fi supus unor formalităţi, condiţii, restricţii sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, ocrotirea sănătăţii sau protecţia moralei, protecţia reputaţiei, apărarea drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

(3) Indiferent de tipul scrutinului, campania electorală începe la data înregistrării concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua votării, şi se încheie la data anulării înregistrării concurentului electoral sau în ziua de vineri înainte de ziua votării. În cazul alegerilor prezidenţiale şi al celor locale, candidaţii care au trecut în al doilea tur de scrutin pot desfăşura campanie electorală după stabilirea datei celui de-al doilea tur de scrutin prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale, dar nu mai târziu de 10 zile înainte de ziua alegerilor.

(4) În programele electorale, în materialele de agitaţie electorală, în acţiunile de agitaţie electorală şi în publicitatea electorală care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de iniţiativă, concurenţii electorali şi participanţii la referendum nu pot fi utilizate imagini ce reprezintă culte religioase sau părţi componente ale acestora, persoane oficiale străine, instituţii de stat sau autorităţi publice de peste hotare, organizaţii internaţionale, precum şi atributele partidelor politice declarate neconstituţionale. Se interzic combinarea de culori şi/sau sunete care evocă simboluri ale altui stat, utilizarea materialelor în care apar personalităţi istorice de peste hotare, simbolistica unor state străine sau organizaţii internaţionale sau imaginea unor persoane oficiale străine, dacă acestea duc la contestarea şi defăimarea statului şi a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură naţională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violenţă publică, precum şi alte manifestări ce atentează la regimul constituţional. Prin derogare, prevederile respective nu se aplică în cazurile ce vizează angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor internaţionale încheiate cu Uniunea Europeană.

(12) Agitaţia electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

Articolul 91. Contestaţiile

(9) Contestaţiile depuse după ziua votării se pot referi la încălcările ce vizează exercitarea dreptului la vot, organizarea procedurilor electorale din ziua votării şi/sau stabilirea rezultatelor votării de către organele electorale, precum şi alte încălcări prin care au fost lezate drepturile contestatarilor şi influenţate rezultatele votării.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că, Domnul Igor Dodon, președintele Partidului

Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare, înregistrată sub nr. CEC-18072 din 6 noiembrie 2024, prin care invocă pretinse încălcări ale legislației electorale de către domnul Dorin Recean, prim-ministrul Republicii Moldova.

În sesizarea depusă Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” semnalează că prin mesajele publicate pe contul de Facebook și transmise de televiziunea publică „Moldova 1”, prim-ministrul ar fi creat o stare de îngrijorare în rândul cetățenilor, sugerând riscuri de destabilizare și îndemnând la mobilizare. Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” consideră că aceste mesaje au caracter electoral, influențând indirect opțiunile de vot ale alegătorilor și depășind cadrul permis de Codul electoral.

Respectiv, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” susține că domnul prim-ministru, Dorin Recean, pe pagina sa de pe portalul www.facebook.com, utilizată în cadrul exercitării mandatului de demnitar a postat următorul mesaj: *„Are loc un atac din partea grupărilor criminale. Este important să ne mobilizăm la vot! Doar votul poate învinge frauda electorală. Ieșiți la vot!”* .

La fel, menționează că postul public de Televiziune „Moldova 1” în ziua votării a publicat o postare cu următorul conținut:

„Prim-ministrul Dorin Recean: „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare”. Guvernul este pregătit să facă față încercărilor de destabilizare și colaborează strâns cu autoritățile din fiecare țară unde există secții de votare pentru a asigura siguranța votului și a alegătorilor, a declarat prim-ministrul Dorin Recean într-o postare pe rețelele de socializare, după ce în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă.

„După cum am și prevăzut, atacurile continuă. Hoților le este frică de voi, de aceea au pus la cale, în câteva secții de votare din străinătate, alerte false cu bombă”, a declarat Recean. Totodată, premierul le-a mulțumit alegătorilor din diasporă pentru mobilizare. „Fiecare vot contează. Vă mulțumim pentru mobilizarea excepțională și continuați să votați!”, a menționat Recean.”

Astfel, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” consideră că prim-ministrul, prin intervențiile sale, a intenționat să provoace panică în rândul alegătorilor, întrucât mesajele precum *„A avut loc un atac din partea grupărilor criminale”* și *„Guvernul a fost pregătit pentru încercări de*

destabilizare” au avut un caracter manipulatoriu și au creat impresia că se pregăteau tentative de destabilizare în masă.

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” consideră că această concluzie nu este una subiectivă, ci este redată chiar de un comentariu la postarea premierului, ca exemplu:

„Владислав Мазур - Ieșim și în stradă dacă e nevoie. Otomanul nu trece, fraților !!?”

Astfel, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” consideră că mesajele menționate, pe de o parte, diseminează panică, iar pe de altă parte, reprezintă un îndemn: „trebuie să ieșim la vot”, fiindcă doar așa pot fi învinși „hoții”, aceste materiale având un impact asupra alegătorilor, fiind impusă ideea că societatea este în pericol, iar unica scăpare este votarea candidaturii Maiei Sandu.

În lumina celor expuse și în conformitate cu art. (7), art. 27 lit. a), art. 70 alin. (12), art. 91 alin. (9), Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a solicitat Comisiei Electorale Centrale:

1) examinarea sesizării;

2) constatarea caracterului de agitație al mesajelor prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în favoarea doamnei Maia Sandu;

3) a reflecta acțiunile prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în raportul cu privire la rezultatele alegerilor prezidențiale.

Examinînd sesizarea depusă, prin Hotărîrea CEC nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 s-a respins ca neîntemeiată sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Completul judiciar apreciază ca întemeiată Hotărîrea CEC nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 și ca neîntemeiate alegațiile expuse de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în vederea anulării acesteia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, prin agitaţie electorală se înţeleg apeluri, declaraţii, precum şi acţiuni de difuzare a informaţiei care au scopul ***de a-i determina pe alegători să îşi dea votul pentru unii sau pentru alţi concurenţi electorali*** sau pentru una dintre opţiunile la referendum.

În același timp, potrivit art. 70 alin. (1) Cod electoral, cetăţenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidaţii şi persoanele de încredere ale candidaţilor au dreptul de a supune discuţiilor libere şi sub toate aspectele programele electorale ale concurenţilor electorali, calităţile politice,

profesionale şi personale ale candidaţilor, precum şi de a face agitaţie electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afişe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare. Iar potrivit alin. (12) al aceluiași articol agitaţia electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

Având în vedere sesizarea înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Completul judiciar remarcă că, potrivit Codului electoral nr. 325/2022 autoritățile publice au dreptul de a difuza informații de interes public și de a transmite mesaje politice iar libertatea de exprimare a autorităților nu poate fi limitată nejustificat, atât timp cât mesajele difuzate respectă principiile democratice și nu depășesc granițele stabilite pentru protejarea intereselor publice.

La nivel de jurisprudență europeană, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat diversele forme de exprimare pentru diverse domenii de interes, iar de departe, discursul politic se bucură de un înalt grad de protecție, ingerințele fiind minime în acest domeniu, dat fiind dreptul electorilor de a fi încunoștințați și a alege informat asupra oricărei chestiuni care privește viața cetățenilor.

Totodată, libertatea de expunere a informației trebuie interpretată prin prisma faptului că această libertate permite discutarea deschisă a subiectelor politice, **dar, cu referire la speța în cauză, nu se poate traduce printr-un îndemn explicit de a vota pentru un anumit candidat sau concurent electoral**, în afara cadrului campaniei stabilite legal.

Din analiza postării domnului prim-ministrului Dorin Recean anexate la sesizarea depusă și la prezenta acțiune, Completul judiciar speializat nu desprinde că ar rezulta **o recomandare clară de a susține un anumit concurent electoral**. Iar, în lipsa unui îndemn direct, postarea se poate încadra în categoria informărilor de interes general, care ar reprezenta niște judecăți de valoare a persoanei, fără a reprezenta o formă de agitație electorală propriu-zisă, care s-ar încadra în prevederile art. 70, alin. (1)-(14) din Codul electoral.

Astfel, nu poate fi reținut ca întemeiat argumentul reclamantului precum că, mesajele prim-ministrului Dorin Recean au tentă de agitație electorală și de a determina alegătorii să voteze un concurent anumit - Maia Sandu. Or, în conținutul mesajelor la care se face referire, nu există o promovare clară sau un îndemn direct de vot în favoarea unui candidat identificat concret, iar mesajul comunicat de autorități, menționat mai sus se rezumă la elemente

considerate relevante, în contextul în care în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă.

Drept urmare nu poate fi reținut ca întemeiat argumentul reclamantului precum că, mesajele prim-ministrului Dorin Recean reprezintă un îndemn explicit de a vota pentru un anumit candidat sau concurent electoral.

Totodată, Completul judiciar atestă că reclamantul a anexat la prezenta acțiune un pliant al doamnei Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate", făcînd referire la conținutul acestuia, pliant care nu a fost obiect al sesizării nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 și nu a fost anexat nici ca probă suplimentară la sesizare.

Prin urmare Completul judiciar nu va supune analizei conținutul acestuia în condițiile în care, în conformitate cu prevederile art.143 alin. (2) Cod administrativ, aprecierea legalităţii sau ilegalităţii unui act administrativ individual se face în funcţie de situaţia la momentul emiterii lui, iar în cazul desfăşurării unei proceduri prealabile – de situaţia la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

În conformitate cu prevederile art. 96 alin.(1) Codul electoral, fiecare contestatar probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţiile formulate şi este responsabil de veridicitatea şi calitatea probelor prezentate.

În speță, doar capturile de ecran cu unele comentarii la postările de pe rețeaua www.facebook.com, fără o încadrare precisă a acestora în contextul circumstanțelor de fapt și de drept, nu este suficientă pentru a demonstra existența unei încălcări și pentru a constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului, dl Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024, considerent din care nu poate fi obligată Comisia Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul, dl Dorin Recean, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu.

În lumina celor expuse supra, Completul judiciar concluzionează că acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova" privind a anularea Hotîrîrii CEC nr. 3204 din 08 noiembrie 2024; constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului, dl Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea

candidatei dnei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024; obligarea Comisiei Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul, dl Dorin Recean, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, este una neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.,art.224 alin. (1) lit. f), 225 Cod Administrativ, art. 389-390 CPC, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

H O T Ă R Ă Ș T E :

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Prim-ministrul Dorin Recean privind a anularea Hotîrîrii CEC nr. 3204 din 08 noiembrie 2024; constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului, dl Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024; obligarea Comisiei Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul, dl Dorin Recean, în favoarea candidatei dnei Maia Sandu, ***se respinge ca neîntemeiată.***

Hotărîrea poate fi contestată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 zile de la pronunțare.

Preşedintele completului,

Judecătorul Mîra

Ghenadie

Judecătorii Dașchevici

Grigore

Bostan

Angela